

Bijlage 2 – toelichting en onderbouwing verlenging en planning

Scope verlengingsbesluit Deltawateren

Het overkoepelende beheerplan Deltawateren en de bijbehorende gebiedsspecifieke beheerplannen verlopen 17 november 2022. Met de voorgenomen verlenging zullen zowel het overkoepelende beheerplan Deltawateren als de Natura 2000 beheerplannen voor de gebieden Grevelingen, Haringvliet, Hollands Diep, Oosterschelde, Oude Maas, Veerse Meer en Westerschelde & Saeftinghe voor de maximale periode van zes jaar worden verlengd.

Onderbouwing indeling tranches

Rijkswaterstaat is voornemens de beheerplannen in de Zuidwestelijke Delta te verlengen en in verschillende tranches te actualiseren. Voor de indeling in tranches voor de actualisatie is gebruik gemaakt van een aantal weloverwogen criteria, waaronder vervaldatum, ecologische urgentie en (bestuurlijke-juridische) ontwikkelingen.

De indeling van de tranches is als volgt:

- Tranche 1: beheerplannen Oosterschelde en Veerse Meer
- Tranche 2: beheerplannen Westerschelde & Saeftinghe, Vlake van de Raan en Haringvliet
- Tranche 3: beheerplannen Grevelingen, Voordelta, Oude Maas, Hollands Diep

In voorgaande gesprekken in 2021 tussen Rijkswaterstaat en de Provincies was de plaatsing van de beheerplannen Grevelingen en de Voordelta in tranche 3 van de actualisatie een van de voornaamste focuspunten. Het beheerplan Voordelta is in maart 2022 met instemming van provincie Zeeland en Zuid-Holland en het ministerie van LNV met 6 jaar verlengd. De toelichting voor Voordelta is bij het verlengen van dat beheerplan opgenomen geweest in de onderbouwing, hierom wordt deze hier niet herhaald.

Het beheerplan Grevelingen is in tranche 3 geplaatst omdat er nog onduidelijkheid is over de beheersituatie in de komende jaren. Een belangrijke factor hierin is het project Getij Grevelingen. Zo is er nog geen besluit genomen over Getij Grevelingen en is het nog onduidelijk hoe de nieuwe beheersituatie eruit zal komen te zien. Om een effectief beheerplan op te stellen dient het geactualiseerde beheerplan afgestemd te zijn op de toekomstige situatie van de Grevelingen. Dit is nu nog niet mogelijk.

Gelet op de omvang van de te verwachten effecten van project Getij Grevelingen is het ook logischer om het beheerplan op basis van een schone lei te maken. Met welke nieuwe situatie krijgen de beheerders in de nieuwe Grevelingen te maken? Waar vinden we de soorten en habitattypen en in welke omvang na het project? Zonder besluit voor het project is het onzeker hoe de toekomst van de Grevelingen eruit zal zien. Om een eenduidig en efficiënt beheerplan op te stellen acht RWS het noodzakelijk om het besluit over Getij Grevelingen af te wachten voordat er een nieuw beheerplan wordt opgesteld. De verwachting is dat medio 2023 het besluit over Getij Grevelingen genomen gaat worden.

De keus om het besluit betreft Getij Grevelingen af te wachten betekent niet dat het proces voor de Grevelingen stil staat. Voor de gehele tranche 3 is momenteel de voorbereiding op de proces evaluatie en de evaluatie van het gebruik in volle gang.

Toelichting planning

Het voornemen is om het beheerplan Deltawateren met zes jaar te verlengen. Deze tijd is nodig om zowel de evaluatie in zijn geheel af te ronden en om de uitkomsten hiervan mee te nemen in de nieuw vast te stellen beheerplannen. Hiervoor is een zorgvuldig traject nodig waarbij de omgeving wordt betrokken.

Vanuit Rijkswaterstaat wordt verlengen met minder dan zes jaar gezien als een te groot risico op een beheerplanloze periode. Dat is voor alle betrokkenen ongewenst. Bovendien zijn er beleidsontwikkelingen op het gebied van Natura 2000-regelgeving, zoals de actualisatie van de doelensystematiek, het stikstofdossier, en programma Natuur. Het is echter nog niet bekend welke invloed deze actualiteiten hebben op de Natura 2000-gebieden en de beheerplannen. De inschatting is dat zes jaar voldoende marge biedt om tijdig nieuwe beheerplannen vast te stellen. Het streven is om elk beheerplan in minder dan zes jaar te actualiseren.

Er is veel vraag naar een meer gedetailleerde planning, daarom is wat op dit moment bekend is, opgenomen in onderstaande planning.

Het proces voor het opstellen van de nieuwe beheerplannen is opgedeeld in drie fasen:

Fase 1 – ophalen van gebruiksgegevens en proces evaluatie

Fase 2 – ecologische evaluatie

Fase 3 – opstellen nieuwe beheerplannen en vaststelling

De opdracht voor fase 1 is gegund aan Royal Haskoning DHV en Bureau Waardenburg.

De opdracht voor fase 2 is gegund aan Witteveen + Bos en Altenburg en Wymenga.

De opdracht voor fase 3 zit in de voorbereidende fase.

Voor de Zuidwestelijke Delta is de planning van de oplevering voor fase 1:

- Oosterschelde en Veerse Meer – september 2022
- Westerschelde, Vlake van de Raan, Haringvliet – september 2022
- Hollands Diep, Oude Maas, Voordelta, Grevelingen – oktober 2022
- Proces evaluatie voor alle gebieden – december 2022

Voor de Zuidwestelijke Delta is de planning van de oplevering voor fase 2:

- Oosterschelde en Veerse Meer – juni 2023
- Westerschelde, Vlake van de Raan, Haringvliet – oktober 2023
- Hollands Diep, Oude Maas – maart 2024
- Voordelta, Grevelingen – juni 2024

Voor fase 3 wordt een meer gedetailleerd proces en planning nog uitgewerkt. Rijkswaterstaat gaat ervan uit dat er ongeveer drie jaar nodig zal zijn om de beheerplannen te schrijven en vast te stellen. Onder voorbehoud houden we aan dat de vaststelling plaatsvindt in 2026 en 2027, dus binnen de periode van zes jaar (de verlenging loopt af medio 2028).

- Oosterschelde, Veerse Meer, Westerschelde, Vlake van de Raan, Haringvliet – medio 2026
- Hollands Diep, Oude Maas, Voordelta, Grevelingen – medio 2027

Mogelijk wordt het opstellen van een beheerplan voor het Krammer-Volkerrak in de toekomst nog opgenomen in deze planning. Dit is afhankelijk van het moment waarop het aanwijzingsbesluit afgerond is en officieel van kracht wordt.

Activiteit	2021				2022				2023				2024				2025				2026				2027							
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4				
1 Inventarisatie gebruik en proces evaluatie																																
2 Ecologische evaluatie																																
3 Beheerplan opstellen																																
4 Beheerplan ter inzage en vaststellen																																

- Oosterschelde en Veerse Meer
- Westerschelde, Vlake van de Raan en Haringvliet
- Grevelingenmeer, Voordelta, Oude Maas en Hollands Diep

Afspraken

Uit de voorgaande gesprekken in 2021 tussen Rijkswaterstaat en de Provincies zijn een aantal afspraken gemaakt. De afspraken betreffen het uitwerken van een gezamenlijke planning voor het beheer tijdens de verlengingsperiode, het oprichten van een stuurgroep waarin die planning wordt afgestemd, het uitwerken en afstemmen van plannen van aanpak per gebied in gezamenlijke

regiegroepen en (handavings)maatregelen om de natuur binnen de vigerende plannen zo goed mogelijk te beschermen. Deze afspraken worden hieronder nader toegelicht.

Actualisatie beheerplannen

Afgesproken is dat Rijkswaterstaat zich inzet om zo spoedig mogelijk de evaluatie en actualisatie van de beheerplannen tot een goed einde te brengen, waarbij we rekening houden met de capaciteit van alle betrokken organisaties in de Zuidwestelijke Delta. Rijkswaterstaat streeft om de vernieuwing van de beheerplannen in minder dan zes jaar te voltooien.

Maatregelen tijdens de verlengingsperiode

Vanuit Rijkswaterstaat en provincies lopen verschillende processen om nieuwe plannen en projecten te ontwikkelen om goed beheer te waarborgen tijdens de verlengingsperiode. Wij hebben er vertrouwen in dat met een goede samenwerking tussen Rijkswaterstaat, de betrokken bevoegde gezagen (gemeenten, provincies, en ministeries), handhavingsdiensten en terreinbeherende organisaties er ook zonder geactualiseerde beheerplannen de benodigde maatregelen genomen zullen worden om de natuur voldoende te blijven beschermen. Deze plannen en projecten zijn momenteel nog in ontwikkeling en worden opgesteld in afstemming met onder andere de eerdergenoemde instanties.

Voor Rijkswaterstaat is het van belang dat de plannen goed aansluiten op bekende knelpunten voor het beheer en behoeftes van uitvoeringsdiensten en handhavingsdiensten. Daarom werkt Rijkswaterstaat samen met de betreffende organisaties om voor de komende zes jaar maatregelen te identificeren, uit te werken en vast te stellen. Rijkswaterstaat wil samen met de betrokken partijen inzetten op het verbeteren van de toezicht en handhaving, het handhaafbaar maken van de huidige beheerplannen en de monitoring van gebruik. Ook extra beheer- en inrichtingsmaatregelen worden onderzocht. RWS heeft met de provincies en het ministerie van LNV afgesproken dat de uitwerking van deze plannen en maatregelen voor de verlengingsperiode samengebracht worden in een gezamenlijk plan van aanpak per gebied.

Stuurgroep

Om de samenwerking en afstemming te verbeteren is er met de Provincies en het ministerie van LNV een stuurgroep opgericht: de stuurgroep Natura 2000 Deltawateren. De stuurgroep is bedoeld om de verschillende plannings voor de vigerende beheerplannen en de actualisatie van de beheerplannen af te stemmen en waar nodig gebiedsgerichte regiegroepen sturing te geven. Daarnaast is de stuurgroep bedoeld om de problemen met de afstemming die in het verleden ontdekt zijn te ondervangen en op te lossen. De stuurgroep zorgt voor korte lijnen tussen de bevoegde gezagen zodat besluitvorming sneller tot stand kan komen, waar het complexe proces van beheerplanverlenging en vooral vernieuwing bij gebaat zal zijn. De stuurgroep beschikt ook over de mogelijkheden om direct bestuurders en HID's te informeren over belangrijke ontwikkelingen. Het voornemen is om de stuurgroep tweemaal per jaar bijeen te laten komen, en ad hoc als er knelpunten optreden. De agenda en de stukken worden voorbereid in de regiegroep (huidig ambtelijk overleg t.a.v. de verlenging en vernieuwing van de Natura 2000 beheerplannen) en waar nodig gevoed door het uitvoeringsoverleg (huidig ambtelijk overleg t.a.v. de uitvoering van de huidige en verlengde beheerplannen).

De eerste bijeenkomst van de stuurgroep heeft plaatsgevonden op 7 oktober 2022. Aanwezig waren bestuurlijke vertegenwoordigers van LNV, de provincies Zeeland, Zuid-Holland en Noord-Brabant, Rijkswaterstaat Zee en Delta en Rijkswaterstaat West Nederland-Zuid. Rijkswaterstaat Zee en Delta vervult de voorzitters- en secretarisfunctie.

Het is mogelijk dat op termijn ook andere organisaties zoals terreinbeheerders en gemeenten betrokken worden als uit het overleg komt dat hun deelname in de stuurgroep bijdraagt aan de effectiviteit.

Check onderbouwing vrijstellingen

Op verzoek van LNV is afgesproken dat Rijkswaterstaat een globale check uitvoert op de onderbouwing van de vergunningsvrijstellingen die zijn opgenomen in de te verlengen beheerplannen. Bij deze check wordt vooral gekeken of er nieuwe inzichten zijn die niet in de onderbouwing van de vrijstellingen zijn meegenomen, waardoor het risico ontstaat dat de vrijstellingen mogelijk herzien moeten worden. Deze check wordt op ambtelijk niveau afgestemd.